

สงกรานต์ไทย สุขสันต์วัน

สงกรานต์

วารสาร TPA News ฉบับประจำเดือนเมษายน 2559 นี้ เดือนที่ตรงกับประเพณีไทยสงกรานต์ และเป็น วิถีไทยใหม่ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ในโอกาสนี้เลยขอนำประวัติ สรุปล้นเกี่ยวกับวันสงกรานต์ที่หลายคน อาจลืมกันไปแล้ว..

สงกรานต์ เป็นประเพณีของประเทศไทย คำว่า “สงกรานต์” มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ส-กรานต” ซึ่งแปลว่า ก้าวขึ้น อย่างขึ้น หรือ ย้ายขึ้น โดยมีนัยความหมายว่า การเข้าสู่ศักราชราศีใหม่ หรือวันขึ้นปีใหม่ นั่นเอง โดยเทศกาลสงกรานต์ นั้นเป็นประเพณีที่มีความเก่าแก่ และคนไทยสืบทอดกันมาแต่โบราณคู่กับประเพณีตรุษจีนกันเลยทีเดียว จึงได้มีการรวมเรียกกันว่า “ประเพณีตรุษสงกรานต์” ซึ่งแปลว่าการส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ นั่นเอง

วันมาฆสงกรานต์

ในสมัยโบราณ คนไทยถือว่า วันขึ้น 1 ค่ำ เดือนอ้าย ซึ่งจะตรงในช่วงเดือน พฤศจิกายนหรือธันวาคม ให้เป็นวันขึ้นปีใหม่ แต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการเปลี่ยนให้วันที่ 1 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่ จนต่อมาในสมัยยุค จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในปี พ.ศ.2483 ได้เปลี่ยนวันปีใหม่ให้เป็นวันสากล คือ วันที่ 1 มกราคม แต่ถึงอย่างไร คนโบราณก็ยังคงคุ้นเคยกับวันปีใหม่ไทยในเดือนเมษายน จึงได้กำหนดให้วันที่ 13 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่ไทยร่วมด้วย

ทั้งนี้ ปฏิทินไทยในขณะนี้กำหนดให้เทศกาลสงกรานต์ตรงกับวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี และเป็นวันหยุดราชการ อย่างไรก็ตาม ประกาศสงกรานต์อย่างเป็นทางการจะคำนวณตามหลักเกณฑ์ในคัมภีร์สุริยยาตร์ ซึ่งแต่โบราณมา กำหนดให้วันแรกของเทศกาล เป็นวันที่พระอาทิตย์ย้ายออกจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษ เรียกว่า “วันมหาสงกรานต์” วันถัดมาเรียกว่า “วันเนา” และวันสุดท้ายเป็นวันเปลี่ยนจุลศักราช และเริ่มใช้กาลโยคประจำปีใหม่ เรียกว่า “วันเถลิงศก” จากหลักการข้างต้นนี้ ทำให้ปัจจุบันเทศกาลสงกรานต์มักตรงกับวันที่ 14-16 เมษายน (ยกเว้นบางปี เช่น พ.ศ.2551 และ พ.ศ.2555 ที่สงกรานต์กลับมาตรงกับวันที่ 13-15 เมษายน) ซึ่งบางปีก็อาจจะตรงกับวันใดวันหนึ่ง

นางสงกรานต์ ในโบราณมีการกำหนดไว้ถึง 7 นางด้วยกัน ซึ่งแต่ละนางก็จะมี ความหมาย คำทำนายที่แตกต่างออกไป โดยทั้ง

7 นางสงกรานต์ จะประกอบไปด้วย

- นางพุงชะเทวี
- นางรากษเทวี
- นางโคราคเทวี
- นางกิริณีเทวี
- นางมณฑาทเทวี
- นางกิมิทาเทวี
- นางมโหธรเทวี

สำหรับวันสงกรานต์ปี 2559 นี้ วันมหาสงกรานต์ ตรงกับวันพุธที่ 13 เมษายน เวลา 20 นาฬิกา 36 นาที 36 วินาที^{#2} จันทรคติตรงกับ วันพุธ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือนห้า(๕) ปวดอก **นางสงกรานต์นามว่า มณฑาทเทวี ทรงพาหุรัด ทัดดอกจำปา อภรณ์แก้วไพฑูรย์ ภักษาหารนมเนย หัตถ์ขวาทรงเหล็กแหลม หัตถ์ซ้ายทรงไม้เท้า เสด็จไสยาสน์ลิ้มเนตร(นอนลิ้มตา) มาเหนือหลังคัสพะ(ลา) เป็นพาหนะ**

เกณฑ์พิรุณศาสตร์ปีนี้จันทร เป็นอธิบดีฝน บันดาลให้ฝนตก 500 ห่า ตกในเขาจักรวาล 200 ห่า ตกในป่าหิมพานต์ 150 ห่า ตกในมหาสมุทร 100 ห่า ตกในโลกมนุษย์ 50 ห่า

เกณฑ์ธาราธิคุณ ชื่อ วาโย(ธาตุมล) น้ำพอประมาณ พายุจัด เกณฑ์นาคราชให้น้ำ ปีวอก นาคราชให้น้ำ 2 ตัว ทำนายว่าฝนต้นปีน้อย กลางปีงาม แต่ปลายปีมากแล ฯ

เกณฑ์ธัญญาหารชื่อ ลากะ ข้าวกล้าในนา จะได้ 10 ส่วน เสียเพียงส่วนเดียว ธัญญาหาร มังสาหารบริบูรณ์ ประชาชนทั้งหลายจะอยู่เย็นเป็นสุข ฯ

ปัจจุบัน เวลาได้เปลี่ยนไป ผู้คนได้มีการเคลื่อนย้ายที่อยู่เข้าสู่เมืองใหญ่ๆ และจะถือเอาวันสงกรานต์เป็นวัน “กลับบ้าน” ทำให้การจราจรคับคั่งในช่วงวันก่อนสงกรานต์ วันแรกของเทศกาล และวันสุดท้ายของเทศกาล นอกจากนี้ เทศกาลสงกรานต์ยัง ถูกใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งต่อคนไทย และต่อนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปัจจุบันนี้เทศกาลสงกรานต์มีพัฒนาการ และมีแนวโน้มว่าได้มีการเสริมจนคลาดเคลื่อนบิดเบือนไป เกิดการประชาสัมพันธ์ในเชิงการท่องเที่ยวว่าเป็น ‘Water Festival’ เป็นภาพของการใช้น้ำเพื่อแสดงความหมายเพียงประเพณีการเล่นเท่านั้น